

קונטֿרָס

קֶשֶׁה יוֹם

יחזק ויאמץ, ישמח וינחם, לכל אלו אשר עובר בנהיהם
משפרים וגלים, וסובלים יסורים מרים וקשיים, ונגע בהם
פגעי ומרקרי הזמן, ויקשרם אליו יתברך, להאר נפשם
מאור האורות, הארת זיו שכינה עוזו יתברך.

בני ומיכד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוו והצפן,
בוצינא קדישא עלאה, אדורנו, מורהנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן علينا.
ועל-פי דברי תלמידו, מורהנו
הగאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן علينا,
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים, ומאמרי
חכמינו, הקדושים, מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהָרָא"ש נ"י אמר : אָשָׁרִי בֶּן יִשְׂרָאֵל הַזָּכָה
לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשָׁמָחָה, וּמְשֻׁמָּחָה אֶת אֶחָרִים, כִּי
אֲצַלּוּ יִתְבְּרֹךְ מְאֹד מְאֹד חַשְׁוֹבָה שָׁמָחָה, כִּי "עַז
וְחַדּוֹה בְּמִקְוֹמוֹ", וּבְשִׁפְרֹרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׁשׁ וּשְׁמָחָה
תָּמִיד, בָּעוֹה מְגַלֵּה אֶת טָהָר לְכָבוֹ, שֶׁהָוָא מְאֹמֵן
בָּו יִתְבְּרֹךְ, כִּי אָמּוֹנָה תָּלוּיָה בְּשָׁמָחָה, וּשְׁמָחָה
תָּלוּיָה בְּאָמּוֹנָה, כִּל מָה שָׁאָדָם יוֹתֵר מְאֹמֵן בָּו
יִתְבְּרֹךְ, כִּמְוֹכָן הוּא יוֹתֵר שָׁמָחָה, וּכִל מָה שֶׁהָוָא
יוֹתֵר שָׁמָחָה, הוּא מְאֹמֵן יוֹתֵר בָּו יִתְבְּרֹךְ, וּמִ
שְׁזָכוֹה לְשָׁמָחָה אֲמֹתִית, הוּא מְשֻׁפֵּיעַ מִשְׁמָחָתוֹ
עַל כָּל אִישׁ שָׁבּוֹר וַקְשָׁה יוֹם, וּמְשֻׁתְּלֵל עַזּוֹר לוֹ
לְצֹאת מִמְצֹוקָתוֹ, וְזֹה סִימָן שֶׁהָוָא מְלָא שָׁמָחָה,
בְּדַרְךָ כָּלִי שְׁפֵלָה מְתַמֵּלָא עד שְׁגַשְׁפָּה לְחוֹזֵךְ,
אֵז יָדָעִים שְׁהַכְּלִי מְלָא, כִּמְוֹכָן כְּשָׁאָדָם כָּלָה
שָׁמָחָה, עד שְׁמֹואֶצְיאָה אֶת הַשָּׁמָחָה עַל זִילָתוֹ, עַל
כָּל עֲנֵי וַקְשָׁה יוֹם, בִּידּוּעַ שֶׁהָוָא בְּאֶמֶת בְּשָׁמָחָה
— אָשָׁרִי לוֹ !

(אמרי מוֹהָרָא"ש, חָלָק ב', סִימָן חָק)

קונטֿרָס

קְשָׁה יּוֹם

.א.

אָחִי הַיָּקָר ! רָאָה לְחֹזֶק וְלְאִמְצֵץ אֶת עַצְמָה בְּכָל
מִינִי אֲפֻנִים שְׁבָעוֹלִם, כִּי אֵין זֶה עַצָּה לְהִיּוֹת כָּל-כֵּה
שֶׁבּוֹר מִכֶּל מִה שְׁעֹזֶבֶר עַלְיָה, כִּי כָּבֵר אָמְרוּ חַכְמָנוּ
הַקָּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ אֲגָדָה): כָּל הַגְּמָשָׂה אַחֲרַ הַצְּעָר,
הַצְּעָר גְּמָשָׂה אַחֲרָיו, כִּי כָּל מִה שְׁתַכְנִיס בִּמְחוֹ
מִחְשְׁבָתָה אֶת צְעָרַת הַקָּשָׁה, כְּמוֹ כֵּן יָגַדְלוּ עַלְיָה
צָרוֹתִיךְ וּמְרִירוֹתִיךְ יוֹתֵר וּיוֹתֵר, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָה לְהִ
לְחַשֵּׁב תִּמְדִיד מִצְעָרַת הַקָּשָׁה, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְהִיּוֹת
רָגִיל בְּשִׁכְחָה, וְלִשְׁפַּחַת כָּל הַעֲבָר עַלְיָה; וּרְבָנָה,
זְכָרוֹנוּ לְבָרָכה, אָמֵר (שִׁיחּוֹת קָרְנוֹן סִימָן כ'ו): שְׁאָצְלוּ

השכחה היא מעלה גדולה מהפל, ודרפו שתקף־זומיד כשרק חולף ועובר ממנהו, הרוא שוכח את זה לנצח, ומעבריר את הדבר מדעתו לא היה. ועל־כן ראה גם כן להרגיל עצמן לילך בדרכו זו — שטסיה דעתך בכל פעם מכל העבר עלייך, ותסלק מדעתך כל העבר, כאלו לא קרה שום דבר, ותחילה בכל פעם התחלה חדשה, ותמשיך עצמן רק אליו יתברך, וזה באמת יוכניס בה תקווה טובה, וימשיך לך ישועה אמתית.

ב.

עליך לדעת, כי בזה העולם הכל געלם ונסתור לנצח מן האדם, ואינו יודע מה נקרא מציאות ומזל טוב, ומה נקרא צרה ויסורין — נשיכת עקרוב, כי לפעמים האדם זוכה לעשרות גדולה, ולבסוף נתהפה עליו לרעה גדולה גם בעולם זה, ומכל שכן בעולם הבא, כמו שכתויב (קהלת ה): עשר שמיר לבניו לרעתו, וכן להפוך — יש שיש לו עניות ודקויות ויסורים, ובאמת הם לו לטובה גם בעולם זה, ומכל שכן בעולם הבא, כמו שאמרו חכמינו

קעה קשיה יומם

הקדושים (תנא דבר אליהו, זוטא, פרק י"א) צדיקים תחלתן יסורין וסופן שלוה. וכן אמרו (מדרש תנחותם), פירושת כי יצא) צרייך אדם להחיזק טובה להקדוש ברוך הוא בזמן שהיטוריון באין עליו, למה שהיטוריון מושכין את האדם להקדוש ברוך הוא, עין שם, ועל כן אין האדם יודע באמת מה טוב ומה רע, כי יכול להיות מה שחוшиб לרע הוא תכילת הטוב, ולהפוך — מה שחוшиб לטוב הוא תכילת הרע, ובאמת עקר המציאות והטוב והרוח האמתי בזה העולם ובעולם הבא הוא רק כשוכין למצא בכל יום ויום את הטוב שביום זהה שהוא הקדוש ברוך הוא עצמו, כמו שכתבו (תהלים קמ"ה) טוב השם לכל ורחמיו על כל מעשיו, כי אין לך עוד טוב אמתי ונצחי כמו הדבקות בו יתברך.

.ג.

על כן עלייך להמשיך עצמן תמיד רק אליו יתברך, ואתה צרייך לדעת, כי כל הצרות והיסורים שהשם יתברך שולח עלייך גם רק לקרב ולא לרחק, חס ושלום, כי כלל זה תכenis בך מה שאמרינו חכםינו

הקדושים (ברכות ס'): כל מה דעביד רחמנא לטיב עביד, [כל מה שהשם יתברך עוזה, הכל לטובה], ואף שלעת עתה איןך רואה את הטובה היוצאת לך מעצמה, אף-על-פי-כן عليك להאמין שמןנו לא יוצאה שם רעה כלל, ובכל דבר נעלם ונסתיר הטוב בשביבך; ועל-בון הרגל עצמה לתן תמיד תודה והודאה להשם יתברך, ותזכיר עצמה על גדר החסדים שכבר עשה עד עכשו, ותתן לו רק שבח והודאה, ואף שמרב יסורים ומרירותך כל-כך מר לך, שכבר שכחת לגמרי מכל הטובות שעשה עתה, ונדמה לך שתמיד היה לך רק רע, חס ושלום, אחיך אחיך שהוא מתחיל להזכיר עצמה יהיה אחיך שיהיה, כבר הייתה לך הרבה הרבה פעמים בצרות משנות, ואף-על-פי-כן רחם עליו השם יתברך, והוציאך מהחשך והיסורים, בן מקווה גם עכשו יוציאך וב└בד שלא תתייחס, חס ושלום, אפלו בהמצבים הכי קשים שלך, מה שעובר عليك עכשו.

ד.

אחיך אחיך! אל תהיה שבור כל-כך מכל מה

קָשָׁה יוֹם

שֶׁעָוֶר עַלְיךָ, כִּי מָה אַתָּה יֹדֵעַ מִה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
רֹצֶחֶת לְעֹשֹׂת מִפְּנֵיכֶם כִּי כָּبֵר אָמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים
(ברכות ה.): מָה שָׁן וְעַזְן עַבְדָּךְ יֹצֵא בָּהֶם לְחִרּוֹת,
יִסְוִירִין שֶׁמְמַרְקִין כָּל גּוֹפוֹ שֶׁל אָדָם עַל אַחֲת בְּפִיה
וּכְמָה, וְמַיְּדָעַ מִבְּפִיה וּכְמָה עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים
חָפֵטֶר עַל-יִדְךָ הַיִסְוִירִין שְׁלַק ? ! עַל-כֵּן רָאָה אֲהֹובֵי
אָחִי לְשַׁתְקָה, וְאֶל תְּהֻרְהָר, חַס וְשַׁלּוּם, אֲחָרָיו יִתְבְּרַךְ ;
וְאָמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (ברכות נ"ו): קְבָלה דִּיסְוִירִין
שְׁתִיקּוֹתָא, וְאָמָרוּ (תַּעֲנִית ח.): כָּל הַשְּׁמָחָה בִּיסְוִירִין
שְׁבָאיָן עַלְיוֹ מִבְּיאָ יִשְׁוֹעָה לְעוֹלָם, מִכֶּל שְׁבָן כְּשַׁשְׁוֹתָק
וְשְׁמָחָה מִכֶּל מָה שֶׁעָוֶר עַלְיוֹ, בְּוֹדָאי מִבְּיאָ יִשְׁוֹעָה עַל
עַצְמוֹ, כִּי אִם מִבְּיאָ יִשְׁוֹעָה לְכָל הָעוֹלָם כָּלוֹ, עַל
עַצְמוֹ לֹא כָּל שְׁבָן.

.ה.

אָחִי הַיָּקָר ! עַלְיךָ לְזִכְרָה הַיּוֹתֵב כִּי לְפָעָמִים
נִתְבְּלַבְלָה דַעַת הָאָדָם בְּשָׁעַת יִסְוִירִין וְצַעַר, רַחֲמָנוֹ
לְצַלְנוֹ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאֹלוֹ כָּל הָעוֹלָם כָּלוֹ נִפְלַע עַלְיוֹ,
וּכְאֹלוֹ, חַס וְשַׁלּוּם, כָּל הַאֲרוֹת וְהַיִסְוִירִים וְהַדִּינִים
וְהַעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים נִתְקַבְּצָו וּבָאוּ עַלְיוֹ יִחְדָּה, חַס

וישלים, בלי שום הרחבה ובלי שום רחמנות. ועל-ידי זה נתעכם לבבו לגמרי ממנה יתברך, ונופל אל תוך קשיות וספיקות אחריו יתברך, ונעשה כביכול ברגע עליו יתברך מרוב צער ויסורים ובלבולים עד שאינו יכול כבר לפתח פיו ולבקש ממנה יתברך, כי הוא מלא קשיות וספיקות וכפירות ועקמימות עליו יתברך; עליך לדעת חמדת לבבי כי באותו רגע אם אתה רוצה לצאת ממצבך, עליך לעשות רוח בין צרה לצרה ואל תעריב את הארות יחד, רק תעשה לעצמך חשבון צדק, יהיה איך שהיה צרה זו זה עניין אחד, ואין לה שיכות עם הצרה השניה, וכן הצרה השלישית וכו', אין לה שום קשר וشיכות אל הצרה השלישית וכו', ועל-ידי שתעשה לעצמך החשבון צדק זה או תראה שעדרין יש לך הרבה תקווה לצאת מכל הארות והיסורים ולבטלים ולהפטיר מהם לגמרי, כי בדרך כלל כשMbpsים לאדם שתיים או שלוש או אפילו ארבע או יותר צרות הוא מאבד עצמו לגמרי ונודה לו כי כל החרון אף נפתח נגנו, ובא, חס ושלום, לידי יוש, שהוא קשה מהכל. על-כן עקר העצה — להפריד בין הארות, אשר זה פועל יעקב אבינו אצל הקדוש ברוך הוא: ורוח פשוטו בין עדן לעדר:

קָשָׁה יֹם

אֲפָלוּ בַתְּקִרְבָּה גָּלֻוֹת הַמֶּרֶה, שֶׁלֹּא תְהִי אֶצְרָה קֹרֶאת לְחֶבְרָתָה הַיִּנוּ — שֶׁלֹּא יַעֲרֹבְבוּ אֶת הָצְרוֹת יַחַד, וְאוֹז עַל-יְדֵי־זֶה יַזְכֵּה לְמַצָּא הַרְחָבוֹת אֲפָלוּ בַעַמְקָה הָצְרוֹת, וַיַּזְכֵּה לְהַפְּטֵר מֵהֶם לְגַמְרִי, וַיַּתְרַחֵב לוּ לְבוּ לְשֻׁוב אֲלֵיו יַתְּבָרֵךְ וַיְלַבְּקַשׁ מִמְּנָוּ כֵּל מֵה שְׁצָרִיךְ.

.ו.

עַלְיכָה לְדִעָת שְׁדִיקָה עַל-יְדֵי כֵּל מֵה שְׁעוֹבֵר עַלְיכָה אַתָּה יִכְׁלֶל לְבָרֵךְ אֲלֵיו יַתְּבָרֵךְ, כִּי בְּאַמְתָה כֵּל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא רַק כִּדְיִ שִׁיחָזֶר אֲלֵיו יַתְּבָרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (מִנְחֹות נ"ג): מַה זִית אִינוּ מֹצִיא שֶׁמְנוּ אֶלָּא עַל-יְדֵי כְּתִית, אֶنְכִּי יִשְׂרָאֵל אֵין חֹזֵרִין לְמוֹטֵב אֶלָּא עַל-יְדֵי יִסּוּרִין. וְאָמְרוּ (מִדְרָשׁ רְבָה, פְּרָשָׁת בְּרָאָשית): טֹוב מָאֵד זוֹ מִדְתָּת יִסּוּרִין, שְׁעַל יְדָה בָּאים לְחַיִי עַזְלָם הַבָּא, כִּי בְּשָׁעה שְׁעוֹבָרִים עַלְיכָה צְרוֹת וַיִּסּוּרִים, מִרְיוֹת וַקְטָנוֹת, עַלְיכָה לְדִעָת כִּי אֵין שָׁוָם עַצְחָה אַחֲרַת לְבָרֵךְ וְלַהֲנַצֵּל מֵהֶם, רַק לְרוֹיז אֲלֵיו יַתְּבָרֵךְ, שְׁתַּרְגִּיל עַצְמָה לְדִבֶר עַמּוֹ יַתְּבָרֵךְ בְּלִשּׁוֹן שָׁאַתָּה רַגֵּל בָּה, וַתְּסַפֵּר לִפְנֵיו יַתְּבָרֵךְ אֶת כֵּל לְבָה, וְכֵל מֵה שְׁעוֹבֵר עַלְיכָה בְּתִימָמוֹת וּבְפִשְׁיטָות גַּמָּור

כאמ'ר ידבר איש עם רעהו; מה אמר לך? אין... אין... שום עזה אחרת רק לבך מכל הוצאות והיסורים אליו יתברך. אך מאי מאי תשמר עצמן שלא יתעקטם לבבך באיזה מן עקומותיוгалו שהויא יתברך בכעס עלייך, וכאלו הוא יתברך אינו צרייך אותך, וכאלו הוא יתברך כבר אינו שומע אותך, אך כי כל זה הם מהדמונות שנתחוויה מרבית עונותיך, אדרבה עלייך לודעת כי כל היסורים והוצאות שעוברים עלייך הם רק להמשיך אותך אליו יתברך כי רק בשביל זה עובר עלייך כל-כך הרבה הרבה מאי; אל תהיה בטין ופתח פיך ותדבר עמו יתברך בלשון שאפה רגיל בה, (הינו במשפט האם שלך), ואז תזכה במשהך הזמן להפטר מכל המיריות והיסורים שעובבו אותך.

. ז.

אחי, אחי! אמרו חכמינו הקדושים (ערכין ט"ז): כל שעברך עליו ארבעים יום בלבד יסורים קבל עולמו. ועל-כן מה ולמה לך להצטער על הוצאות והיסורים שעוברים עלייך? הלא כל זה לטובתך הנצחית — שתפטר מכל הענשיהם הקשים שעליו

ראויים לבוא עלייך, על-כן אל תהיה כל-כך שבור מכל מה שעובר עלייך. ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש שחר טוב, תהילים צ"ד): צא וראה איזו היא הארץ שמביאה את האדם לחיי עולם הבא? אלף היסורים, ואמרו (שם): חביכין יסורין לפניהם הקדוש ברוך הוא, ששמו של הקדוש ברוך הוא חל על מי שניטורין באין עליו. וכן אמרו (מדרש רבבה, פרשת ויגש): אין הקדוש ברוך הוא מיחד שמו על בריה כשהיא חי, אלא על בעלי יסורין. על-כן כשאתה רואת שאתת מסבב כל-כך ביסורין ובמרירות, ואתה סובל כל-כך, ראה אהובי, אחיך לבך אליו יתברך, ולא תתיאש עצמה כלל, אך בהתקבַּל את כל יסוריך השכינה, כי בה בשעה שתתקבל את כל יסוריך באחבה, הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו ישירה עלייך, ועל-כן אשאלו אותך: האם איןנו פראי כל הוצאות והיסורים והעגנשימים הקשיים בשביל שתהייה לך לקבל את שכינת עוז יתברך עלייך, ותזכה להoir נפשך באורו יתברך? ואמרו חכמינו הקדושים הובא בילקוט איוב רמז תתק"ח): איוב אלולי לא קרא תגר כשבאו עליו יסורין, כשם שאומרים עכשו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, כך היה אומרם

אֱלֹהִי אַיּוֹב וְהוּא לֹא הָיָה יָכֹל לְעַמֵּד בְּנֶסֶיּוֹן וְקָרָא
תְּגִיר, בְּשִׁבְיל זֶה אָבָד אֶת שְׁנִי הַעוֹלָמוֹת.

ח.

אֲחֵי הַיָּקָר! אֶל תַּחַשֵּׂב שְׁאָבוֹת הַעוֹלָם: אֶבְרָהָם,
יִצְחָק, וַיַּעֲקֹב הָגִיעוּ לְמִדְרגָתָם — עַד שְׁהָשָׁרָה
עַלְيָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁכִינַת עַזּוֹן, וַיַּעֲשֵׂו הַמְּרֻכָּבָה
הַעֲלִיוֹנָה, כְּמַאֲמָרָם, זְכָרוֹנָם לְבָרָכה (מִדְרָשׁ רַבָּה, פָּרָשָׁת
לְהַלְלָה) הָאָבוֹת הֵן הַן הַמְּרֻכָּבָה, בְּלִי שָׁוֵם יָגִיעַה
וְטָרַחַ פָּלָל, לֹא, אֶל תַּחַשֵּׂב זוֹת כֶּרֶגֶע, אֶלָּא זְכָר
מַאֲמָרָם, זְכָרוֹנָם לְבָרָכה (מִדְרָשׁ פְּנַחַוּמָא, פָּרָשָׁת עֲקָבָה),
כָּל הַמְּצִיטָר בְּתַחְלַתוֹ נָחַ לוּ בְּסָופוֹ, וְאֵין לְךָ מַצִּיטָר
בְּתַחְלַתוֹ יוֹתֵר מֶאֱבָרָהָם, וּכְנֵן יִצְחָק, וּכְנֵן יַעֲקֹב כָּלָם
נִצְטָעַר בְּנֶעֱרוֹתָם בְּכָל מִינֵי צָרוֹת וּנְסִינוֹת, וּעַבְרָה
עַלְיָהֶם מְרִירֹות דְּמְרִירֹות, וְלֹא קָרָאוּ תְּגִיר עַלְיוֹן יִתְבְּרֹךְ,
עַל-יָדֵיהֶה דּוֹקָא זָכוּ לְבֹוא לִיְדֵי בְּטוּל כֹּזה, עַד
שַׁיַּעֲשֵׂו הַמְּרֻכָּבָה הַעֲלִיוֹנָה לְגַבֵּי בְּטוּל הָאִין סָוף בָּרוּךְ
הָוּא. וּעַל-כֵּן גַּם אַתָּה אֲהֹובִי אֲחֵי הַיָּקָר! אֶפְ שְׁאָנִי
יֹדֵעַ שְׁהַחַיִים קָלִישִׁים וּמְרִים עַלְיָךְ עַכְשָׂו מִאֵד מִאֵד,
אִם תָּזַכֵּה לְהַפְּךְ הַכָּל וְלַחֲזֹר רַק אֶלְיוֹן יִתְבְּרֹךְ, וְלֹא

קעת קשיה יומם

תקרה תגר עליו יתברך, רק פבוא אליו יתברך
ברחמים ותחנונים ותבטל עצמה לגמרי אליו יתברך,
 אחי היכר! בו ברגע זהה תזקה להעשות כל' לקביל
עליך השראת השכינה, ותזקה ששמו יתברך יהיה
נקרא על שמה, ותהייה נעשה המרכבה לגלי שכינתו
יתברך.

.ט.

אחי היכר! עלייך לדעת כשהאדם זכר תמיד
ממנו יתברך ומכויס בדעתו את אמתת מציאותו
יתברך, ואינו שוכח אותו אפילו שעה קלה, נמצא
שהוא קרוב תמיד אליו יתברך, ומכל שכן כשהזוכה
לשוב בתשובה ולשפט עצמו על כל מה שעובר
עליו, ומדבר ומשיח עמו יתברך, באפשר ישיח וידבר
איש עם רעהו (בשפת האם שלו) אז זוכה שיוציא
משפטו לאור, ויזכה זפאי ואין עליו שום דין כל'
וזוכה אחר-כך לבטל ממו כל היסורים והדין
והמןירות שיש עליו, אבל אם אין בורח אליו
יתברך, ואינו חושב ממו יתברך, מכל שכן שאינו
מדבר עמו יתברך, ואינו שופט עצמו, אז בכ"כ

הקדוש ברוך הוא מתרחק ממנה ונכפלים עליו היסורים והמרירות והדין, וכיין שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש תנחות, פרשת בהר): בן אדם פיו שפגעה לו צרה ועושה תשובה, הקדוש ברוך הוא מצילו, ואם לאו הקדוש ברוך הוא מביא עליו עוד צרה; על-בן אהובי, אחיו, ראה לחזר אליו יתברך, ותכנס בדעתך, תמיד אמת מציאותו יתברך, ותצפר תמיד רק ממנה יתברך, ותציר תמיד לפניו עיניך אורו אין סוף ברוך הוא, ותשפט עצמן אליו יתברך את כל מה שאתפה עוזה, ועל-ידיהם תזכה להמתיק מכל הפל, ויאיר עליו תמיד רק אורו יתברך בהארה נפלאה.

י.

אחוי תזכיר! עליו לדעת כי לפעים מתגברים היסורים והמרירות כל-כך על האדם, חס ושלום, עד שקשה וכבד לו לעמוד בנסיוון, לקבל הכל באהבה ברואי, ולידע ולהאמין, שהכל לטובתו הנצחית. עקר העצה היא רק לברכ אל האידיק האמת, שמקבלים מהצדיק האמת — הגדל במעלה נפלאה, שכבר

קָשָׁה יוֹם

זֶכְחָה לְעַלּוֹת בַּהֲשִׁגְתָּהוּ בָּمָקוֹם שְׁעַלָּה, וּנְכָל בָּמָקוֹם
שְׁנְכָל וְהַמְּשִׁיךְ הַשְּׁגָות אֱלֹקּוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שְׁכָלִים
יִכּוֹלִים לְהַתְּקַרְבָּה עַל יְדֵם אֱלֹיו יִתְּבָרֶךְ, כִּי הַצְּדִיק
הָאֶمֶת הַגָּדוֹל בָּמָעָלה נֹורָאָה נְפָלָאָה, עֹסֵק כֹּל יִמְיָּה
חַיָּיו לְבִטְלָה עָצָמוֹ בַּתְּכִלִּית הַבְּטִיל אֱלֹיו יִתְּבָרֶךְ, עַד
שְׁזֹכָה לְזֹה בַּתְּכִלִּית הַשְּׁלִמוֹת, שְׁאֵין שְׁלִמוֹת אֶחָרוֹן,
וְאֶחָרֶבֶךְ יָוֹרֵד אֶל תַּלְמִידִיו שְׁהֵם הַצְּדִיקִי אֶמֶת,
וּמְגַלֵּה לָהֶם חַדּוֹשִׁי תּוֹרָה נֹורָאים וּנְפָלָאים, וְהֵם
מַוְרִידִים אֶת זֹה יוֹתָר וַיּוֹתָר וּמְצֻמְצָמִים אֶת זֹה בְּכָל
מִינִי צְמַצּוּמִים, עַד שְׁאָפְלוּ הַקְּטַנִּי עַרְךָ, וְהַפְּחוֹתִים
בְּיוֹתָר, וְהַמְּגַשְׁמִים וְהַמְּלַכְּלִיכִים מֵאֵד, גַּמְ-כָּן יִזְכֵּר
לְהַמְּשִׁיךְ עַל עָצָם עֲרֵבָות נְעִימֹת זַיו הָאֶרֶת הַשְּׁכִינָה
הַקְדּוֹשָׁה. וְעַל-כָּן בְּשָׁעה שְׁאַתָּה רֹואָה שְׁקָשָׁה וּכְבָד
עַל-יךְ לְקַבֵּל אֶת הַצְּרוֹת וְהַיּוֹרִים וְהַמְּרִירִות, רָאה
לְבָרָח אֶל הַצְּדִיקִי אֶמֶת שְׁהֵם הַתַּלְמִידִים הָאֶמֶתִים
הַמְּקַבְּלִים מִהַּצְּדִיק הַגָּדוֹל בָּמָעָלה נְפָלָאָה מֵאֵד, וְעַל-
יְדֵי-זֹה יִמְתַּק מִמֶּךְ הַכָּל.

.יא.

אָחִי הַיָּקָר! רָאה לְחַזֵּק עַצְמָה, וְאֶל תִּפְלֶל כָּל-כֶּךְ

בְּדַעַתך מִכֶּל דָּבָר שְׁבָעוֹלִם, הַז אֲמֵת שְׁצְרוֹמִיחָ צָרָה,
אַפְ-עַל-פִּיכְן רָאָה לְהָרְגִיל עַצְמָךְ לְמַצָּא תְּמִיד
הַרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הָאֲרוֹת שֶׁלָּךְ, וּעַל-יִדְיָזָה תָּזָכָה אַחֲרָךְ
כֵּה לְבִטֵּל אֶת זֶה לְגָמָרִי, כִּי כָל הָאֲרוֹת וְהַיּוֹרִים
וְהַמְּרִירִות וְהַמְּנִיעָות אֵינָם בָּאים עַל הָאָדָם אֶלָּא
בְּשִׁבְיל הַגְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה — לְרֹאֹת אֶל מֵי תְּפִנָּה
בְּשֹׁעַת אַרְתָּה, וְכַשְּׁהוּא חִזְקָה בְּדַעַתוֹ וּמְאֻרִיךְ רַוחָו,
וּסְオָבֵל עַל כָּל הַבָּא אֶלְיוֹ, וּבָוָרָח אֶלְיוֹ יִתְבְּרָה, עַל-יִדְיָזָה
זֶה מִפְּלִיא נַתְּבָטְלִים מִמְּנוֹ הַכָּל. כִּי כָל הָאֲרוֹת
וְהַיּוֹרִים שְׁעוֹבָרִים עַל הָאָדָם הֵם רַק לְנִסּוֹת אָתוֹ
בְּנִסּוֹן הַזֶּה — לְרֹאֹת אֶל מֵי יְפֵנָה בְּעַת צָרָה, אֲםִ
יַזְכֵּה לְבָרָח אֶלְיוֹ יִתְבְּרָה אֹז יַזְכֵּה לְהַפְּזָה מִן צָרָה אֶל
צָהָר, וַיָּאִיר לוֹ, וְזֶה שָׁאָמָרוּ חַכְמָינוּ הַקָּדוֹשִׁים (ברכוֹת
ס"ג): כָּל הַמְּשִׂתְף שֵׁם שְׁמִים בְּצַעַרְוּ כּוֹפְלִין לוֹ
פָּרָנְסָתוֹ, הִינּוּ בְּתַקְרֵפָה הָאֲרוֹת וְהַיּוֹרִים הַוָּא מְכַנִּיס אֶת
אֲמַתָּת מְצִיאוֹת יִתְבְּרָה, וַיֹּדַע שַׁהְכָל מִמְּנוֹ יִתְבְּרָה,
בְּזֶה מִמְשִׁיק עַל עַצְמוֹ הָאָרֶה כֹּזוֹ, עַד שְׁגַכְפָּלָת לוֹ
פָּרָנְסָתוֹ בְּגַשְׁמִית, וְכֵן בְּרוֹחַנִּיות זֹכָה לְהַשִּׁיג אֲוֹרוֹת
רוֹחַנִּיות מִה שֶּׁלָּא הִיה יִכּוֹל לְהַשִּׁיג בְּלִי בְּטוּלוֹ אֶל
הָאַיִן סָופֵ בְּרוּךְ הַוָּא, וְכֵן אָמָרוּ חַכְמָינוּ הַקָּדוֹשִׁים
(מִדְרָשׁ שְׁחָר טָוב, פְּהָלִים כ'): אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הַוָּא,

קִשָּׁה יוֹם

בָּשָׁעָה שֶׁמְגַעַת צָרָה לִיְשָׂרָאֵל, וּמִבְקָשֵׁין אֹתָי, וְהַזָּמָנָה מִשְׁתְּפִין בְּכֻבּוֹדִי כְּכֻבּוֹדִי עַמְּהָן, וּבְאֹתָהּ שָׁעָה אֲנִי עוֹנֶה אֹתָם. עַל-כֵּן רָאָה לְהַפְּךָ הַכָּל אֲלֵיו יִתְבְּרַךְ וְכָל מַה שָׁעוּבָר עַל-יךְ תְּהִיחָה סְבִּלוֹן גָּדוֹל, וַתִּמְשִׁיךְ בָּהּ עַצְם עֲצָמִיות חַיּוֹת אַלְקָוֹתוֹ יִתְבְּרַךְ, וְאוֹזֵן יִשְׁפַּע עַל-יךְ שְׁפָע גָּדוֹל בְּרוֹחָנִיות וּבְגַשְׁמִיות.

.יב.

אָחִי הַיָּקָר! מָה וְלֹמַה לְךָ לְפָל כָּךְ בְּדַעַתךְ מְרַב צָרוֹת וִיסּוּרִים שְׁעוּבָרִים עַל-יךְ? מְדוֹעַ לֹא טְרַגֵּיל אֶת עַצְמָךְ לְדַבָּר עַמּוֹ יִתְבְּרַךְ, וְהִיא בּוֹדָאי יִשְׁמַע אֹתָהּ, הַלֹּא אָם תָּזֵּה לְהַתְבּוֹנֵן, תְּرַא וַתְּבִין וַתְּשַׁקֵּיל כִּי הַכָּל אַלְקָוֹת גָּמוֹר הִוָּא, וַהֲכָל מַשְׁגַּח בְּהַשְׁגַּחוֹתָה הַפְּרַטִּית, וְעַל-כֵּן יוֹתֵר טֹוב לְךָ לְבֹזָא אֲלֵיו יִתְבְּרַךְ עִם כָּל הָאָרוֹת וּהַמְּרִירּוֹת שֶׁלָּךְ, הַלֹּא בְּשֶׁר וְדָם מִמְּלֵיאָ לֹא יִבְין אֹתָהּ. עַל-כֵּן רֹוי וַיְבָרֵח לְךָ עַכְשָׁו אֲלֵיו יִתְבְּרַךְ, וַתִּסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבְּרַךְ אֶת כָּל לְבָךְ וְכָל מָה שְׁעוּבָר עַל-יךְ, וְאֶל תִּסְפֵּר לְשׁוֹם בְּרִיה מַה שְׁעוּבָר עַל-יךְ רַק לְפָנָיו יִתְבְּרַךְ בְּעַצְמָוֹ, וּכְבָר אָמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלָמִי, בְּרָכוֹת פ"ט, הַלְّכָה ה'): אָם בָּאָה עַל אָדָם

צָרָה, לֹא יִצְחַק לֹא לִמְיכָאֵל וְלֹא לְגָבְרִיאֵל, אֲלֹא
לְהַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ וְהוּא בְּנוֹדָאי יִעֲנֶה לְךָ. עַל-
כֵּן אֶל תְּפִלָּה כָּל-כֵּף בְּדִעְתָּךְ מִכֶּל דָּבָר, בֶּקָּה הַרְגֵּל עַצְמָה
לְבוֹא פָּמִיד אֶלְיוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִעֲנֶה לְךָ בְּרַחְמִים
וּמְחֻנּוֹנִים, וְאֶنְכָּה שְׁבִין כֵּף אַתָּה צָרִיךְ לְחַכּוֹת, מַה בְּכֵךְ?
כֵּל מַה שְׂתַחְחֵה לְךָ יוֹתֵר סְבִּילּוֹת בַּתְּפִלָּתְךָ, וּבְקַשְׁתָּךְ
תֹּזֶבֶה לְהַגִּיעַ לִישׁוּעָה יוֹתֵר יִפְהָה.

יג.

אָחִי, אָחִי! זָכֵר זָכֵר, כִּי כָל הָאָרוֹת וְהַיִסּוּרִים מֵה
שְׁעוֹבֵר עַלְיָךְ, הֵם רַק מִחְמָת חִסְרוֹן הַדָּעַת, כִּי מְרַב
בְּלִבּוֹלִיךְ, אָבְדָת, רַחֲמָנָא לְצָלוֹן, אֶת דִעְתָךְ —
שְׁשַׁבְּחָתָ מִמְּנִי יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַק זֶה נִקְרָא דָעַת, כִּמוֹ
שְׁכַתּוֹב (דָבָרִים ד'): אַתָּה הָרָאת לְדָעַת כִּי הַשֵּׁם הוּא
הָאֱלָקִים, אֵין עוֹד מִלְבָדו, וּעַל-כֵּן אַתָּה מַרְגִּישׁ אֶת
צָרוֹתִיךְ וַיִּסּוּרִיךְ, כִּי כָל הָאָרוֹת וְהַיִסּוּרִין הֵם רַק
מִהְעָדר הַדָּעַת, שֶׁהוּא חִכָּתָה הַטּוּב שְׁנָסַתָּם מַחְוֹ,
וְחוֹשֵׁב שִׁישׁ אֵיזֶה מִצְיאוֹת שֶׁל طָבָע, אֲשֶׁר מִשְׁם
סּוֹבֵל אֶת יִסּוּרִיו וְצָרוֹתָיו, כִּי אֵינוֹ יֹדֵעַ שֶׁהַפֵּלָ
בְּהַשְׁגַּחַת הַמְּאַצִּיל הַעַלְיוֹן, וְזֶה עַקְרָב הַטּוֹמֵא —

קַשָּׁה יֹם

כִּשְׂנוֹפֵל תְּחִתַּת הַטְּבֻעַ שֶׁהָוָא חֲסִרּוֹן הַדָּעַת, שֶׁאָז מַרְגִּישׁ
כְּאַב אַרוֹתִיו וַיִּסְוִירִיו, מָה שֶׁאֵין כֵּן כִּשְׁזֹוכָה לְהַשְׁלִים
אֶת דָּעַתוֹ, וַיַּדַּע בִּידֵיָה בְּרוֹרָה וּמַזְכָּת אֲשֶׁר אֵין
שָׁוֹם מִצְיאוֹת בְּלֹעַדְיוֹ יִתְבְּרֹךְ كָלָל, וַיַּהַפֵּל לְכָל אַלְקָוֹת
גַּמָּוֹר הָוָא, רַק נַתְלִיבֵשׁ עַצְמוֹ כִּבְכּוֹל בָּאַמְצּוּמִים אֵלֹו
אֲשֶׁר לִמְרָאָה עִינִינוֹ, וַיַּדַּע שֶׁבְכָל תְּנוּעָה וְתְנוּעָה שֶׁם
אַלְוֹפוֹ שֶׁל עַוְלָם, אֵז דִּיקָא יִזְבָּה שִׁיתְהַפֵּךְ לוֹ הַכָּל
לְטוֹבָה, וַיִּזְכָּה לְרֹאָות רַק יִשְׁוּעָה וְחַסְדִּים.

. יַד.

אַרְיךָ שַׁתְּדַע אַהֲבוֹבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּשְׁהָשָׁם יִתְבְּרֹךְ
שׁוֹלֵחׁ עַל הָאָדָם יִסְוִירִים, חַס וּשְׁלוֹם, או שְׁתְּרָאָה
יִסְוִירִים וּעֲנָשִׁים שֶׁל אֶחָרִים, עַלְיכָךְ לְדָעַת שְׁפֵל כּוֹנְתוֹ
יִתְבְּרֹךְ הִיא רַק כִּדְיַי שַׁתְּהַזְּרֵר לְשֻׁבְבָּא לְיָוֹ, אַכְל עַלְיכָךְ
לְדָעַת כִּי בָּזָה הַעוֹלָם יִשְׁלַח לְהָאָדָם בְּחִירָה פָּמִיד, עַד
שְׁלַפְעָמִים מַתְגָּבֵר עַלְיוֹ הַבָּעֵל דָּבָר בָּמָרָה שְׁחוֹרָה
וּעֲצֹבָות, עַד שְׁנוֹפֵל יוֹתֵר עַל-יִדְיִזְהָ ; עַל-כֵּן צְרִיכִין
לְהַתְגָּבֵר פָּמִיד בְּכָל עַת שְׁבָא עַלְיוֹ אֵיזָה יִרְאָה וּפְחַד
מִאַרוֹת וַיִּסְוִירִים, הָנָן שְׁלֹו וְהָנָן שֶׁל אֶחָרִים, אַרְיךָ לְרֹאָות
שְׁהִרְאָה תְּהִיה בָּק לְטוֹבָה, שִׁיְירָא וּפְחַד מִמְּנוֹ

יתברך, ויתחזר רק אליו, הינו שיהיה נזהר מאר שתקבר
בשלהמחייבות רוצות להחליש דעתו – להפחידו
ולהפילו ביותר על-ידי-זה שיפל בראשתו מהצרות
שעוברות עליו או על אחרים, ארייך תכף-ימיד
להתגבר פנגדם, ויחזק את עצמו בכל דרכי
ההתחזקות שחזקנו אותו האדיקי אמת שבכל דור
נדור, וזה תהיה היראה לטובה, שיירא וייפחד רק
מمن יתברך. ועל-ידי-זה דיקא יזכה להגיע לתשובה
שלמה ולשםחה גדולה.

.טו.

اريיך שתדע כי בכל יום ויום שלוח הקדוש
ברוך הוא ישועות חדשות להציל את האדם ממנה
שאrik להנצל, ועל-כן אין לבלב עצמו כלל מיום
לחבירו, כי מי יודע כמה גדולה הישועה החדשה
שהקדוש ברוך הוא ישלח לך היום זהה, ועל-כן מה
לה לדאג כל-כך, הן אמת שעדר אחוריו עבר عليك מה
שעבר כל מיני צרות ויסורים ומרירות וכו', אך מה
אתה יודע איך ישועות חדשות ימשך עלייך היום,
אם תהפך את פניך אליו יתברך, ותשכח מכל

קְפֹז

קָשָׁה יּוֹם

הַעֲבָר ? ! עַל־כֵּן אֲהוֹבִי, אֶחָד הַיָּקָר ! אֶל תְּהִיא בְּטַלֵּן
וַרְאֶה לְחַדֵּשׁ עַצְמָךְ, וַתְּבָרֵחַ אֶלְיוֹ יִתְפְּרוֹךְ, וַתִּמְשִׁיךְ עַל
עַצְמָךְ הָאָרֶת נָעֵם זַיְוָן שְׁכִינַת עַזּוֹ יִתְפְּרוֹךְ, וַתַּתְעַנְגֵּב בָּרְבָּן
שְׁלָום מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם .

פָּם וַנְשַׁלִּם, שְׁבָח לְאֵל עוֹלָם !

אלו הרוצחים להיות אנשים בשרים ולבנס בעבודת ה', ואוי יש להם בלבולים גדולים ומגניעות גדולות, ואים יכולם לחת עצה לנפשם איך לעשות מלחמת גל הבלבולים ומהמגניעות שיש להם, ובכל מה שרצוים לעשות בעבודת ה' קשה להם לעשות פראוי. דע שזה בעצם שהם מתייגעים ולהוטים לעשות איזו עבודה או לקדש עצמו אליו קדשה אף-על-פי שאינם יכולים לומר פראוי, זה בעצם שהם מתייגעים ולהוטים אחר זה היא בחינת קרבנות, בחינת כי עלייך הרגנו כל היום נחשבנו בצדן טבחה (טהילים מד, כג), ואיתא בזוהר (מדרש הנעלם פרשה חמישירה כד): שזה בחינת תפלה שהיא בחינת קרבנות, הינו בשרוצחים להתפלל ואין מניחין אותו ומלבלין אותו בכמה מניינים בלבולים, והוא צרייך לכמה יגיעות בשעת התפלה, ואוי אפלו אם אין זוכה להתפלל פראוי, אף-על-פי-יבן היגיעה בעצמה שמיגע עצמו בכל فهو ומוסר נפשו להתפלל פראוי, זה בעצם הוא בחינת קרבנות, בחינת כי עלייך הרגנו וכו', וכמו-יבן בכל העבודות והקדשות שאדם רוצה לקדש עצמו אף-על-פי שאינו זוכה, חס ושלום, לקדש עצמו פראוי, אף-על-פי-יבן היגעה בעצמה והיפירין והבלבולים שיש לו מזה מלחמת שרואה וחפץ לkadsh עצמו רק שאין מניחין אותו, זה בעצם היא בחינת קרבנות, בחינת כי עלייך הרגנו כל היום נחשבנו בצדן טבחה, ועל-יבן על האדם לעשות את שלוי תמיד, ליגע עצמו בעבודת ה' בכל מה שיוכל, ואת כל אשר תמצא לך לעשות עשה, אף-על-פי שקשה עליו מאד, ונגד מה לו שאין מניחין אותו כלל, ומרחיקין אותו מאד מאד, וAINO זוכה לעשות פראוי שום דבר שבקדשה וכו'. אף-על-פי-יבן עליו לעשות מה שיוכל, וזה הטוב בעיניו יעשה.

(שיהות-הבר"ז, סימן יב)